

S Z E M L E

Kirik, O. P.:

A KOREAI NÉPI DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁG ÁLLAMI KÖZPONTI KÖNYVTÁRA

Korea - az ősi kultúra országa. Vannak adataink olyan koreai nemzeti írásbeli emlékekről, melyek a X. századból származnak. Az első koreai könyvtárak a Kore dinasztia uralkodásának idején /918-1311/ keletkeztek. Ezeket a könyvtárakat az állam fővárosában összpontosították és a császári palotákban helyezték el. Könyvanyagukkal a magasrangu állami tisztviselőket, illetve az udvari nemességet szolgálták és nem voltak hozzáférhetőek az egyszerű nép számára. 990-ben a Nyugati városban /mai nevén Phenjan/ Szuszeyon név alatt létesítettek könyvtárat.

A Li dinasztia uralkodása alatt /1392-1910/ már olyan könyvtárakat is szerveztek, amelyek a szélesebb olvasóközönség számára is hozzáférhetőek voltak.

1910-ben a japán militaristák Koreát saját országukhoz csatolták.

A japánok arra törekedtek, hogy megsemmisítsék a koreai nép nemzeti kulturáját: művészetét, irodalmát és nyelvét. A koreaiaknak megtiltották, hogy saját nyelvüket és irodalmukat használják. A japán militaristák kifosztották és bezárták Koreának szinte minden könyvtárát. Az országban 13 könyvtár maradt, ebből 7 az ország északi részében.

Phenjanban akkortájt egyetlen városi könyvtár működött, de annak állománya is nemzet- és népellenes jellegű japán irodalomból állt.

Amikor 1945-ben a Szovjet Hadsereg felszabadította Koreát, a koreai nép előtt megnyíltak a kulturális építés és az önálló nemzeti kultúra fejlesztésének széles távlatai.

1945 november 13.-án Phenjanban létrejött a Phenjani Városi Könyvtár. Állománya a megnyitás idején mindössze 35.000 könyv volt; ennyi maradt ui. a japán agresszorok garázdálkodása után. A könyvek közt azonban egyetlen olyan mű sem volt, melyet koreai nyelven adtak volna

ki. Teljes mértékben hiányoztak a marxizmus-leninizmus klasszikusainak művei, a haladó írók és tudósok alkotásai; annál több volt azonban a koreai nép árulói, a japánbarát reakciós tollforgatók által írt könyv. A könyvtár mindössze egyetlen olvasóteremmel rendelkezett. Az egész személyi állomány 12 olyan dolgozóból állt, akik a japán megszállás ideje alatt is a könyvtárban dolgoztak, ezek szabták a könyvtár átszervezésére vonatkozó munkát.

A könyvtári munka tapasztalataival nem rendelkező új könyvtári dolgozók előtt olyan feladatok álltak, amelyek gyors megoldást követeltek: rendbe kellett hozni a könyvállományt, össze kellett gyűjteni a koreai népirodalmi emlékeit, széles körű politikai tömegmunkát kellett végezni a lakosság körében s meg kellett szervezni a marxi-lenini elmélet tanulmányozását. A könyvtár új dolgozói haladéktalanul hozzáláttak a feladatok végrehajtásához. 1946-tól 1948-ig megtörtént a könyvtár állományának a fasiszta irodalomtól való megtisztítása. Egyidejűleg folyt az újonnan megjelent irodalommal való gyarapítás. Megkezdte munkáját az olvasóterem is, mely nap mint nap átlag 60 olvasót szolgált ki; a látogatók tulnyomó része egyetemi hallgató volt, de a munkásolvasók száma is nagymértékben emelkedett. A könyvtár nagy könyvpropaganda és könyvnépszerűsítő munkát végzett a lakosság körében; terjesztette a termelési és ipari ismereteket, valamint a Szovjetunióban és a népi demokratikus országokban szerzett hasznos tapasztalatokat.

1948 október 27.-én a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság kormányának határozata alapján a Phenjani Városi Könyvtárat Állami Központi Könyvtárrá szervezték át, s egyidejűleg az Oktatásügyi Minisztérium fennhatósága alá helyezték. 1949 januárjában a könyvtár a Művelődés- és Propagandaügyi Minisztérium felügyelete alá került. A személyi állományt 49 főre emelték. Abban az időben a következő 8 osztály működött: állománygyarapítási osztály, feldolgozó osztály, raktározási osztály, módszertani osztály, szerkesztési osztály, bibliográfiai osztály, olvasószolgálat, és gazdasági-igazgatási osztály. A könyvtár költségvetését az 1948. évhez képest 4 és 1/2-szeresére emelték; ennek legnagyobb részét az állomány gyarapítására és kialakítására fordították.

1949 októberében a Könyvtár egyesült az Állami Könyvkamarával, melyet az Ideiglenes Nemzeti Bizottság 1948. augusztusában hozott törvényerejű rendelete alapján állítottak fel. A Könyvkamara Korea minden

könyvkiadójától 3-3 kötelezpéldányt kapott a kiadott sajtótermékekből, s gondoskodott az ország sajtótermése egy-egy mintapéldányának megőrzéséről; vezette a Koreában kiadott hírlapok, folyóiratok és könyvek statisztikáját, közreadta a nemzeti bibliográfiákat és ajánló tematikai bibliográfiákat jelentetett meg. A Könyvkamarának az Állami Központi Könyvtárral való egyesítése nagymértékben emelte és gazdagította a könyvtár állományát. A könyvtár a kormány határozata folytán még egy kötelezpéldányt kapott a köztársaságban kiadott könyvekből. Az állomány gyarapításához hozzájárultak a magánszemélyek által ajándékozott könyvek is.

A fentiek folytán döntő mértékben megjavult az Állami Központi Könyvtár egész munkája. A feldolgozó osztály magára vállalta az osztályozási táblázatok összeállítását, melyeknek alapjául Tropovszkij tízedes osztályozási táblázatai szolgáltak. A könyvek zömét az új osztályozási séma szerint osztályozták.

A módszertani osztály igen sokat tett a könyvtári technika kialakítása és bevezetése terén. Valamennyi osztályon munkanaplókat vezettek be, kidolgozták a nyilvántartási űrlapok, kérőlapok, könyvkártyák, az állománygyarapításához szolgáló űrlapok mintáját, meghatározták a könyv átvételének, átadásának, törlésének stb. szabályait.

Nagymértékben megjavult az olvasószolgálat is. Bevezették a két műszakban való munkát. Példólag három olvasótermet nyitottak. Megkezdte munkáját a gyermekolvasóterem is. A könyvtár nap mint nap kb. 500 olvasót szolgált ki; nagymértékben emelkedett a munkásolvasók száma. Így például 1949-ben több mint 6-szor annyi munkásolvasó volt, mint 1944-ben.

A könyvtárban rendszeresen tartottak olvasóankéteket, az "olvasók segítését" szolgáló esteket, továbbá tematikai ismertetésekkel olyan könyvekről, amelyek a termelőmunkások, a diákok és a tanulók számára szólnak; szerveztek továbbá irodalmi esteket is.

A könyvtár aktívan bekapcsolódott az irástudatlanság felszámolására irányuló mozgalomba. Ebből a célból vándor- és ún. családi könyvtárakat létesítettek s ezeket a kevésbé képzett olvasók számára alkalmas és hozzáférhető irodalommal látták el.

1949 elején a Művelődés- és Propagandaügyi Miniszter rendelete

értelmében az Állami Központi Könyvtár kapta azt a feladatot, hogy vegye kezébe a köztársaság könyvtáraiban folyó tudományos munka irányítását. /Itt helyénvaló lesz megjegyezni, hogy 1949-ben a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságban már kb. 103 közművelődési könyvtár volt és igen nagy számban működtek iskolai, üzemi, gyári és vállalati könyvtárak. / Az Állami Központi Könyvtár előadássorozatot indított a könyvtári dolgozók szakképzettségének emelésére; 1949 tavaszán és őszén értekezletre hívta össze a tartományi könyvtárak képviselőit. A könyvtár munkatársai ezután kiszálltak vidékre és megtartották a tartományi városi és járási könyvtárak dolgozóinak szemináriumait.

Az Állami Központi Könyvtár úgy segítette a fenti könyvtárak állományának gyarapítását, hogy rendelkezésükre bocsájtotta a könyvtermelésnek azokat a főléspéldányait, amelyeket 1949 májusában az államtól kapott, 1949 októberében - a könyvtár közvetlen részvételével - megindult a "Könyvtártudomány" című folyóirat kiadása, mely hasznos segítséget nyújtott a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság könyvtáraiban folyó gyakorlati munkához.

Az Állami Központi Könyvtár munkájának megjavítása végett 1949 júliusában külön Tanácsot hoztak létre, mely 45 tagból állt; a tagok az Egységes Demokratikus Hazafias Arcvonalhoz tartozó észak-koreai politikai pártok képviselőiből, a társadalmi és tudományos szervezetek, a könyvtárak stb. küldötteiből kerültek ki.

Igy tehát a békés építés 5 éve alatt a könyvtár a párt- és a koreai népi demokratikus kormány gondoskodása folytán egy kis városi könyvtárból egyetemes jellegű nemzeti könyvtárrá fejlődött: gyökeresen átszervezte munkáját, új könyvállományt hozott létre; ennek folytán nagymértékben emelkedett az olvasók száma. A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság kormánya úgy határozott, hogy 3,000.000 von-t fordít a könyvtár helyiségeknek bővítésére. 1949 végén meg is indult az építkezés, de az amerikai imperialisták által kirobbantott háború megakadályozta a munka befejezését.

A könyvtár dolgozóinak legnagyobb része önként jelentkezett a frontra. Az amerikai légierő kegyetlenül bombázta Phenjant. Annak érdekében, hogy megmentse a nemzeti kincset jelentő könyvállományt, 1950 júliusában a dolgozóknak a könyvtárban maradt kis része a könyvek

ezreit szállította el a városon kívül eső részekre. Sajnos ez sem segített: a japán megszállóktól való felszabadítása utáni időkben nagy fáradtsággal összegyűjtött értékes könyveket és a könyvtárban tartós megőrzésre elhelyezett kötelempéldányokat a barbár bombázás megsemmisítette.

Phenjannak az amerikaiak által történő megszállása nagy veszteséget okozott a könyvtárnak. Helyiségeiben az amerikai szárazföldi hadsereg esendőrségének vezérkara ütött tanyát. A megmaradt könyveket az udvarra dobálták és elégették. Az olvasótermek butorzatát és a könyvállványokat tüzelő céljára használták. Az épület tetőzetét leszakította a légnyomás.

Phenjant 1950 december 24.-én szabadították fel a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság csapatai és a kínai népi önkéntesek, a felszabadulás után a könyvtár dolgozói hozzáláttak egy új állomány megteremtéséhez. Összegyűjtötték a lakosságnál megmaradt könyveket és a kegyetlen bombázás és tüzéségi tűz ellenére is járták az országot, hogy előkerítsék a bibliográfiai ritkasággá vált műveket. A dolgozók önfeláldozó munkája folytán 1953 derekán a könyvtár, az állomány mennyiségét tekintve, elérte a háboru előtti színvonalat.

Phenjan felszabadítása után a könyvtár egyetlen napra sem szüntette be munkáját. A könyvtárosok tájékoztatták az olvasókat és a város lakosságát a Népi-Felszabadító Hadsereg és a kínai népi önkéntesek harctéri sikereiről s a lehetőséghez képest ellátták könyvekkel az ország intézményeit és vállalatait; kérésre bibliográfiai adatokat nyújtottak a főhadiszállásnak, a minisztériumoknak, az üzemeknek és gyáraknak, vándor- és családi könyvtárakat szerveztek és a könyveket eljuttatták a katonai egységekhez, intézményekhez és a falvak lakosságához. A könyvtár még ezekben a nehéz években sem szüneteltette az osztályozási táblázatok kidolgozásának munkáját.

Ilymódon a haza szabadságáért és függetlenségéért folyó nehéz harcok idején is biztosítani tudta a munkát és aktív résztvevőjévé vált a népi demokratikus köztársaság építésének.

1953 júliusában, a fegyverszünet megkötése után, egy sor új feladat merült fel a könyvtár előtt. Helyre kellett állítani az épületet, rendbehozni az állományt, nagyobb mértékben ki kellett egészíteni az anyagot kurrens irodalommal, meg kellett kezdeni az olvasók rendszeres kiszolgálását. Annak ellenére, hogy a könyvtár személyi állománya igen kicsi volt, már 1954 dereka táján 100.000 kötetet teljesen rendbehoztak. Ezek

közül 20.000 - a háboru ideje alatt megsérült - könyvet restaurálni kellett. Teljes mértékben helyreállították az épületet; ezzel egyidejűleg az olvasóterem területét másfélszerezésre emelték. Befejezték azoknak a raktáraknak építését, melyeknek munkálatait a háboru megszakította. A raktárak befogadóképessége a háboru előttihez képest hétszerezésre nőtt.

1954 augusztus 24.-én a könyvtár kapui újra megnyitlak.

Részben megváltoztatták a könyvtár strukturáját is, és a következő osztályokat hozták létre: feldolgozó osztály, állománygyarapítási osztály, raktározási osztály, olvasószolgálat, időszaki kiadványok osztálya, könyvtártudományi osztály, bibliográfiai osztály, könyvkamara.

A Könyvtár állománya 320.000 kötet, ami kb. háromszorosa a háboru előtti mennyiségnek. A könyvraktározás több raktárban történik: külön raktára van a koreai betűkkel írott könyveknek, külön raktára a japán, a kínai, ill. a nyugati nyelveken írott anyagnak.

Az Állami Központi Könyvtár állományának gyarapításához igen nagy segítséget nyújtottak a Szovjetunió és a népi demokratikus országok könyvtárai. Csupán 1954-ben 11.000 kötet könyvet kapott ajándékkul a szovjet könyvtáráktól: a Pekingi Könyvtár és a Kínai Népköztársaság Akadémiája 17.000 kínai és koreai könyvet küldött. Igen sok könyv érkezik Koreába Csehszlovákiából, Lengyelországból, Bulgáriából és a többi népi demokratikus országból.

1957-ben a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság Állami Központi Könyvtára a Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság, Lengyelország, Csehszlovákia, Bulgária, Albánia és a Német Demokratikus Köztársaság 22 könyvtárával tartott fenn cserekapcsolatot; ugyanigy cserekapcsolatban állt számos tőkés ország nagyobb könyvtáraival és tudományos intézményeivel.

A könyvtár igen nagy munkát végzett az olvasószolgálat megjavítása érdekében. Az olvasóteremekben 90 férőhelyet biztosítottak a munkások és tisztviselők, 80 helyet a tanulók számára; egy különleges olvasóteremben 26 férőhely áll rendelkezésre a felsőoktatási intézmények tanárai, az aspiránsok és a tudományos kutatók részére. Van gyermekolvasóterem és külön szakolvasóterem az időszaki kiadványok olvasására.

A könyvtár reggel 9 órától este 10 óráig tart nyitva. Az olvasóforgalom nap mint nap kb. 1.000 fő. Megváltozott az olvasók összetétele

is. Ma igen sok munkás, paraszt és tudós látogatja az olvasótermeket. Az alkotó munkát folytató koreai nép nagy vonzódást mutat a könyvek, a tudás iránt. Az olvasótermek már nem tudják befogadni az összes érdeklődőket. Ahhoz, hogy kielégítsék az intézmények könyv- és időszaki sajtó iránti igényeit, megszervezték a könyvtárközi kölcsönzést. Ezenkívül a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság kormányának határozata folytán megindult egy új könyvtárpépület építése is, melyben 1.000 olvasó befogadására alkalmas olvasóterem és 2.000.000 könyv tárolására alkalmas könyvtár lesz.

Az utóbbi két-három év alatt a könyvtár a tudományos és műszaki irodalom központjává vált. Tájékoztatja a tudományos kutatókat, az iparvállalatokat, a tudományos kutató intézeteket, és a felsőoktatási intézményeket a tudomány és a technika időszerű kérdéseiről szóló irodalom beérkezéséről, segítséget nyújt az irodalom kiválasztásában és bibliográfiákat készít a legkülönbözőbb témákról.

Ezzel egyidejűleg előadásokat, beszélgetéseket, felolvasásokat, olvasóankéteket rendez, szervezi az olvasók találkozásait az írókkal, tudósokkal és a termelés kiváló dolgozóival. A faliújságok, a plakátok, az ajánló jegyzékek és a személyes beszélgetések megkönnyítik a könyvtár dolgozóinak számára, hogy az olvasóknak a legújabb és a legértékesebb irodalmat ajánlhassák. A könyvtárosok szoros kapcsolatban állnak az olvasókkal és figyelmesen meghallgatják kéréseiket.

1954-ben a könyvtárban bibliográfiai osztályt létesítettek. Ez az osztály a bibliográfiai adatkérések kielégítése és az ajánló bibliográfiák készítése mellett szerkeszti a "Koreai bibliográfiai szemle" és a "A klasszikus koreai irodalom bibliográfiája" című kiadványokat. A "Koreai bibliográfiai szemle" első kötete 1955-ben jelent meg, ez az első koreai bibliográfia.

A bibliográfiai osztály közread továbbá tematikai bibliográfiai kézikönyveket és különféle jegyzékeket is; ezek a legszélesebb olvasóközönség számára szólnak; az osztály kiterjedt levelezést folytat a különböző külföldi szervezetekkel és könyvtárakkal, így téve eleget az intézmények számtalan kérésének.

Az Állami Központi Könyvtárnak nagy segítséget nyújtanak azok a bibliográfiai kiadványok, amelyeket a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság Művelődés- és Propagandaügyi Minisztériumának Könyvtárügyi Igaz-

gatósága ad ki. A Könyvtárügyi Igazgatóság "Uj könyvek katalógusa" című kiadványt ad közre koreai, ill. orosz nyelven. Mindkét kiadvány /tehát az orosz és a koreai is/ havonta jelenik meg, s annotáció kíséretében közli a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság területén megjelenő, valamennyi tudományágra kiterjedő legfontosabb művek címleírásait.

Az "Uj könyvek katalógusá"-ban az anyagot a következő szakcsoportokra osztották: "Társadalmi-politikai és társadalmi-gazdasági irodalom", "Szépirodalom", "Tudományos-műszaki irodalom", "Oktatási és pedagógiai irodalom". A már közreadott könyveken kívül felveszik a katalógusba a sajtó alatt lévő könyveket is. A címleírások legnagyobb részét annotációval egészítik ki. Az annotáció vagy a könyv tartalmának rövid ismertetéséből, vagy a mű fő fejezeteinek felsorolásából áll.

Az "Uj könyvek katalógusa" mindenekelőtt az újonnan megjelent könyvekkel való gyarapítás terén nyújt segítséget a Központi Állami Könyvtárnak. Ezenkívül azonban széleskörű felhasználásra kerül a könyvtár bibliográfiai munkájában, különösen az ajánló bibliográfiák szerkesztésénél.

A közművelődési jellegű falusi, szakszervezeti és iskolai könyvtárak számának megazaporodása megnövelte az Állami Központi Könyvtár munkájának terjedelmét is, tekintettel arra, hogy a 'könyvtár' egyik feladata az, hogy ezeknek a könyvtáraknak állandó segítséget nyújtson. A fentiekén kívül a könyvtárnak tanulmányoznia kell a külföldi könyvtárak tapasztalatait is. Ezzel kapcsolatban az 154. év őszén újra felállították a módszertani osztályt, mely 1955-ben a könyvtártudományi osztály nevet kapta.

A könyvtártudományi osztály szoros kapcsolatot létesített 180 könyvtárral és ezeknek állandó módszertani és gyakorlati segítséget ad. Ezenkívül fordításokat készít idegen nyelvekről, a legfontosabb bibliográfiai munkákat koreai nyelvre ülteti át. Az osztály lefordított és kiadott egy sor brosurát a könyvtárügy elméletéről és gyakorlatáról; így többek között közreadták a következő szovjet műveket: "A könyvtári technika minimuma", L. V. Havkina "Kétszámjegyű szerzői betűrendi táblázatok", A. V. Klenov "Könyvtári technika".

Az 1956. év első negyedében a "Könyvtártudomány" című folyóiratnak új nevet adtak és "Könyv és Élet" cím alatt jelentették meg. Lépéseket tettek a munka megjavítása érdekében is, s ezzel kapcsolatban

emelték a szerkesztőbizottsági tagok számát; könyvtártudományi és bibliográfiai bizottságot létesítettek.

Az Állami Központi Könyvtár a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság tudományos nemzeti könyvtárává vált, s egyrészt olyan központtá épült ki, amely lényeges segítséget nyújt a koreai tudósok és intézmények tudományos kutató munkájához, másrészt, amely a központnak a szerepét tölti be, amely a tömegeket a materialista világnézet szellemében nevelő nagy marxi-lenini tanítást propagálja.

Eredeti cím: Goszudarsztvennaja central'naja biblioteka
Korejszkoj Narodno-Demokratieseszkaj Reszpubliki.
Megjelent: Szovetszkaja Bibliografija, 1957. 48.sz.
115-120.lap.
OSzK.ford.sz.: 1900.
